

Як монополія на владу народила військовий комунізм-2,
рейдерство та взяття заручників

2023-06-02

Сергій Лямець

«Щоб залучити великі обсяги інвестицій, зокрема приватних, які необхідні для відновлення економіки, Україні потрібно буде перейти від військової економіки до стратегії зростання приватного сектора», – нещодавно написало видання *Atlantic Council*.

— За словами видання, **роль держави в економіці України була зависокою ще до повномасштабного вторгнення росії:**

1) — понад 3 500 державних підприємств забезпечували одну десяту виробництва та близько 18% робочих місць.

Водночас

2) — мобілізація економіки ще більше посилила вплив державного сектору. Його роль зараз набагато більша, ніж у будь-якій країні ЄС. Лише в банківському секторі частка держави сягнула майже 60%.

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-must-reduce-role-of-state-in-the-economy-to-boost-eu-integration/>

(Див. нижче)

В чому причина?

З 2019 року маємо монополію «слуг народу» у владі. Практика довела, що

— це вкрай згубне явище, бо немає кому їх зупинити.

Свого часу «злочинна панда» Янукович монополізував владу, аби перерозподілити майно на користь младоолігархів. Зараз дуже схоже явище, яке можна назвати псевдо-націоналізація. Активи вилучаються в «поганих» та начебто починають працювати «на державу». Але лише начебто.

«Укрнафта» – чи не єдиний позитивний приклад роботи на державу. Сергію Корецькому вдалося зробити так, що хронічний неплатник податків дав прибуток 7 млрд грн. Проте, після перемоги «Укрнафту» повернуть Ігорю Коломойському, ще й сплатять йому відступні від прибуткової діяльності. Отже, перемога є виразною, проте неповною.

Решта прикладів керування державним майном — це суцільна історія занепаду. Здебільшого, ці підприємства переходять під контроль тінювих ділків. Фонд держмайна роками керує державними підприємствами на межі збитку, але «не може» їх приватизувати.

Чому?

Не в останню чергу, тому що на них хтось заробляє, призначивши свій менеджмент.

Найбільш кричущим прикладом є АРМА, до якої «тимчасово» переходять арештовані активи російських олігархів.

— “Дивним чином”, з активів на 70+ млрд грн бюджет у 2022 році отримав лише 35 млн грн податків, а самими підприємствами керують незрозумілі особи.

<https://t.me/yzheleznyak/4121>

Вилучення теж відбувається “дивним чином”.

Це не націоналізація за законом, як мало бути, а псевдо-націоналізація з незрозумілих підстав. Відбувається арешт майна та зміна менеджменту. Тобто, таке собі легалізоване рейдерство.

В ідеалі,

- 1) — спочатку ці активи треба забрати у власність держави, а потім**
- 2) — продати на прозорому аукціоні, щоб гроші спрямувати на ЗСУ та відновлення.**

Але коли це станеться, і чи станеться взагалі? Досвід ФДМ показує, що стратегічні підприємства можуть «готувати до продажу» роками. У випадку з АРМА, це ще й тотальна корупція.

<https://youtu.be/7fmqmk1D8YU>

Щодо продажу теж є питання.

- 1) — Якщо ці об'єкти продадуть, як гарантувати максимально можливу ціну, а не кишенькову угоду на користь провладних олігархів?**

2) — Умовно, як отримати «Криворіжсталь», а не «Укррудпром»?

У підсумку виходить, що

— у новинах кажуть одне, а відбувається інше.

СБУ/НАБУ/ДБР/БЕБ та інші силовики “ім'ям України” вилучають бізнеси у їхніх власників.

Але далі усе відбувається всупереч інтересам України.

Фактично,

— під патріотичними гаслами відбувається дерибан. Україна, в тому числі ЗСУ, від цього нічого не отримує.

Не менш потужна хвиля — це накопичення газових активів під дахом НАК «Нафтогаз».

Зараз відбувається розширення монополії «Нафтогазу». Воно робиться під гаслом “вилучення активів олігархів на користь країни”.

Я не є симпатиком тих же Новинського чи Фірташа, але відбувається дещо інший процес

1) — найбільшому монополістичному монстру України передають додаткові потужності.

Йому дають

2) — родовища та

3) — потужності з розподілу газу.

Тобто,

4) — створюють «Нафтогаз 2.0», що буде в рази більшим за розміром.

До чого усе йде?

Про це ще за часів Порошенка розповів великий реформатор, а нині обвинувачений у корупції Андрій *Коболєв*.

«Нафтогаз» має залишитися монопольним монстром, що постачає газ населенню. А населення, що важливо, має платити за газ ринкову ціну. Тобто, в рази більше, ніж зараз.

Кілька потужних кроків у цьому напрямку вже зроблені.

1) — За Порошенка та Зеленського, тарифи на газ для населення підвищено кілька разів, і лише війна завадила цьому процесу. Проте можете бути впевнені, що

2) — після перемоги процес буде завершений, скажімо, «на вимогу МВФ та донорів». Десятки мільйонів українців змусять платити ринкову ціну за газ, аби створити потік грошей для монополіста НАК «Нафтогаз».

Що взамін отримують українці, окрім газу за світовими цінами?

Обіцяють

3) — прибутки, з яких «Нафтогаз» платитиме податки до бюджету.

Але **це неправда.**

Я порахував для вас сукупний прибуток, який заробив НАК з 2014 по 2022 роки. Він заробив «мінус 22,3 млрд грн». Тобто, деякі роки були прибутковими, але здебільшого — збитковими. І це — з урахуванням усіх виграних Стокгольмів.

<https://www.slovoidilo.ua/2022/11/07/infografika/finansy/nak-naftogaz-ukrayiny-yaki-finansovi-rezultaty-pokazuvala-kompaniya>

На додаток до збитку, НАК роками отримував з державного бюджету допомогу.

1) — Зокрема, лише з 2014 по 2018 роки — більше 200 мільярдів гривень.

Тобто,

2) — **цей монстр СПОЖИВАЄ гроші, а не дає.**

Висновок:

НАК «Нафтогаз» був і залишається найбільшою «чорною дірою» України.

Він

— був створений як монопольний корумпований монстр, годівниця для оточення президента. Таким він і залишається. Ним керують особи, які згодом стають фігурантами кримінальних справ, від «вишок Бойко» до ганебних премій.

Зверніть увагу.

Всі, хто “реформував газову галузь” за останні десять років, або покинули країну, або знаходяться під слідством: Коболєв, Вітренко, Макогон.

Що може змінити ситуацію?

Лише демонополізація.

НАК «Нафтогаз» має бути знищений назавжди, як було знищено Карфаген. Його потрібно розділити на окремі частини, які почнуть конкурувати між собою. Зокрема, саме цього вимагають від нас європейці.

Проте

— і за Порошенка, і за Зеленського відбувалося протилежне.

Зародки конкурентного ринку, який був наприкінці 2020 року, – відправлені на смітник.

Дедалі більше активів в енергетиці концентрується навколо державних компаній. Через механізми псевдо-націоналізації, конфіскації в рамках кримінальних справ і через АРМА вони перерозподіляються на користь державних компаній для формування повністю монопольної системи. Це дуже нагадує СРСР.

У всіх цих процесах масово задіяні силові структури та всі гілки влади.

- 1) — Суди – арештовують майно.
- 2) — Силовики – заходять на підприємства.
- 3) — Органи виконавчої влади – приймають сумнівні з правової точки зору рішення,
- 4) — які дозволяють АРМА здійснювати операції з арештованими активами всупереч закону «Про акціонерні товариства».
- 5) — АМКУ – нічого не помічає.

Наприклад,

— арешт майна «Укрнафтобуріння» намагаються провести за особливою процедурою, начебто компанії колись були задіяні у забезпеченні газом населення. Причому, заарештовані і частки іноземних компаній.

Аналогічно

— справі IDS Vorjomi – там конфісковано і частки неросійських власників.

Годі й казати, що

— вся комбінація відбувається виключно завдяки монополії на владу.

Нехай “Володимир Зеленський і народний президент, якого знає весь світ”,

але

його оточення — це згряя монополістів, які перетворили закон та права власності на ганчірки. Нам пропонують пишатися ЗСУ, доки в тилу бігає згряя шакалів.

Щодо ринку газу, показовою є ситуація з облгазами.

- 1) — Мова не лише про компанії Дмитра Фірташа, яка нам кажуть.
- 2) — Після року активної фази війни за особливою процедурою «віджимають» 26 облгазів. З них лише 20 належали Фірташу.
- 3) — Усі ці компанії намагаються вилучити на користь НАК «Нафтогазу».

4) — В «гарній державній монополії» сконцентрується більше 80% розподілу газу.

Я не надто люблю Фірташа, але мова не про нього.

Мова про

— **військовий комунізм**, — який проглядається через наше сьогодні.

Згадайте підручники з історії, де йшлося про розкулачення селян чи пограбування буржуїв. Це було явище приємне та радісне, як на погляд пролетаріату та чекістів. Можна було прийти до будь-кого, оголосити його ворогом трудового народу, забрати майно та ще і вбити. Зараз, на щастя, не вбивають. Але так само, як за військового комунізму, немає жодного закону, окрім маузера.

Наприклад,

1) — **Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку** підписала рішення, **за яке усім складом має відправитися за ґрати.**

2) — Всупереч закону «Про акціонерні товариства», НКЦПФР дозволила **управителям акціями проводити позачергові збори акціонерів без залучення власників.**

Тобто,

3) — **тимчасові державні директори можуть голосувати від імені власника.**

Ця “схема” відкриває можливість позбавлення власності управителем в усіх компаніях, в яких заарештовано 50%+1 акція.

Про таке щастя не могли навіть мріяти пани Пінчук та Коломойський, яких за часів Кучми вважали найзапеклішими рейдерами.

“Це ж свято якесь”.

- 1) — Ти просто заходиш у компанію,
- 2) — призначаєш директора, а
- 3) — потім цей директор передає твою компанію кому треба.

Уявіть собі таке на прикладі мережі Auchan чи Raiffeisen Bank – вони ж є спонсорами російського тероризму, чому б не забрати в них майно?

Єдина умова

- 1) — ви маєте контролювати СБУ, НАБУ, ДБР, БЕБ та інших.
- 2) — Саме силовики заходять на підприємство, аби його забрати.

Але

- 3) — **зараз в Україні моновлада, і жодних проблем із цим немає.**

У випадку з Фірташем та іншими власниками облгазів, цей механізм буде використаний, аби передати облгази до НАК «Нафтогазу».

Начебто

- 1) — “усе в інтересах держави”.
- 2) — Лише механізм «підгуляв».

Насправді там ще яскравіше.

Аби забрати у Фірташа облгази, від нього взяли заручників.

Під варту взяли топ-менеджерів його компаній, призначивши заставу 1 млрд грн. Піар-результат передбачуваний. Піпл зрадів: ага, ось скільки вони накрали! Піплу виклали записи телефонних розмов Фірташа з менеджерами, з яких нічого не зрозуміло, але дуже таки зрозуміло, що вони шось таке злочинне замишляють.

<https://biz.nv.ua/ukr/markets/p-yat-menedzheriv-firtasha-virushili-za-grat-novini-ukrajini-50327172.html>

Насправді,

— це просто менеджери.

В них особисто таких грошей немає.

Мільярд — це спосіб залишити їх за ґратами, щоб не заважали процесу переоформлення облгазів.

Це вже рейдерська методологія:

1) — захопити заручників, аби переоформити майно, аби «управителю» не чинили опору.

2)?— За часів Кучми власника не пускали на власне підприємство тітушки, за часів Зеленського СБУ та суди тримають заручників у в'язниці. Ось така різниця.

Якщо ви радієте такому перебігу подій, подумайте двічі.

Адже

1) — невдовзі після розкулачення буржуїв розпочалися «Великий терор» та розквіт ГУЛАГу, а також Голодомор.

Запам'ятайте:

2) — **від рейдерства завжди виграють рейдери, а не населення України.** Звісно, вас може втішати, що прийшли до Фірташа та влаштували беспредел.

Але,

3) — чи виграли ви від того, що Пінчук та Коломойський стали олігархами? |

Тоді,

4) — **що ви сподіваєтеся виграти цього разу?**

Якщо ви розвісили вуха, читаючи бадьорі релізи «Нафтогазу» — хочу нагадати, що жодної перемоги для вас особисто немає.

Готуйтеся, **“невдовзі прийдуть по вас”**.

Адже,

4) — **замість нього ви отримаєте монополіста НАК «Нафтогаз», який продаватиме вам газ так дорого, як тільки захоче.**

Підвищення тарифів на газ — це ваш особистий «Великий терор».

Отже,

— маємо новий етап в історії України — військовий комунізм 2.0.

Це геть нова епоха.

— Раніше можна було говорити, що під загрозою інвестиції, міжнародний імідж країни, закон та професійні кадри.

Зараз інформаційна повістка інша.

До влади в Україні прийшли силовики, які швидко перетворюють владу на мільярди особистих статків. Усе це — під гаслами патріотизму та націоналізації.

1) — Чи подобається мені Фірташ? Ні.

2) — Але чи подобаються мені рейдери у погонах в обіймах з «слугами народу»? Ще більше ні.

Соціальна справедливість не відновлюється, якщо в одних олігархів забрати, а іншим віддати.

Так міняється лише список «Форбс».

Маєте докази — влаштуйте принаймні публічний суд та виграйте його красиво.

Інакше усе це

— лише рейдерство із взяттям заручників.

***

UkraineAlert | May 27, 2023

Ukraine must reduce role of state in the economy to boost EU integration

By David Clark

The European Commission’s [Spring economic forecast](#) for Ukraine, which was published last week, offered a more upbeat assessment of the country’s prospects than might have been expected given the devastating impact of Russia’s full-scale invasion. Despite contracting by nearly 30% in 2022, the Ukrainian economy has, according to the Commission, “demonstrated remarkable resilience” under unprecedented stress, with stabilization this year potentially paving the way for recovery in 2024, depending on the security context.

Moreover, the report makes clear that Ukraine’s fate remains, to a significant extent, in its own hands. Even in the face of ongoing Russian aggression, the country can begin reconstruction and make strides toward the goal of EU

membership provided it is willing, finally, to confront problems of internal reform and governance that have held Ukraine back since independence.

The Commission forecast identifies a number of specific reform goals including reducing the much-increased role of the state in the economy, solving the endemic issue of corruption, improving the efficiency of the judiciary, and strengthening the enforceability of property rights. As anyone with experience of Ukraine's previous reform efforts knows, these problems are deeply interconnected. The organized misappropriation of public resources for private gain is the product of a state that is simultaneously too pervasive in its reach, yet too institutionally weak to exercise its powers of regulatory and judicial oversight effectively and in the national interest. A successful reform program would be one that enabled the state to do less but do it better.

To attract the huge volumes of investment, especially private capital, needed to kick start reconstruction and get the economy back on its feet, Ukraine will need to pivot away from war economy measures toward a strategy of private sector growth. The numerous emergency [nationalizations](#) that took place last year were understandable at a time when arms production and energy supply were the most urgent priorities. But in the battles that lie ahead, Ukraine's survival will be determined as much by its economic strength as by its military prowess.

The role of the state was already outsized before Russia's invasion, with more than 3,500 state-owned enterprises accounting for one-tenth of Ukraine's output and about 18% of employment. The demands of war mobilization have created a public sector that is now far larger than in any existing EU member state. In the banking sector alone, the state's share has reached nearly 60%, stifling competition to the point where the Ministry of Finance has been forced to [acknowledge](#) that there is currently no functioning financial services market.

Although the prewar [target](#) of reducing the state's share to less than a quarter remains, the Ukrainian parliament is now debating a draft law intended to permit the nationalization of even more banks. The law is designed to deal with a single case, the proposed nationalization of the Sens Bank. However, it is drawn so broadly that critics fear it will give the state discretionary powers to take over almost any bank it wishes. This includes not only those banks that have been targeted with official state sanctions, but also those included on the "shame list" of businesses that continue to trade with Russia.

While it is perfectly understandable that Ukraine should wish to penalize businesses that have failed to cut their ties to Russia, the satisfaction of seizing their assets may come at a high cost if market confidence is undermined by the

weakening of property rights. Some legal experts have also questioned whether these widely drawn powers are in line with the Ukrainian Constitution, and have argued that only the National Bank of Ukraine is empowered to approve the nationalization of a bank in cases of insolvency. Nationalizations pushed through by the government for political reasons are likely to be challenged successfully in the courts, according to legal observers.

additional consideration is that any increase in the state's control of the economy is likely to fuel concern about corruption, which remains one of the main obstacles on the path to EU accession. The boundaries between political and economic power, which too often remain blurred in the characteristically post-Soviet style, need to be much more sharply delineated. As numerous [scandals](#) have shown, state-controlled banks and enterprises create huge opportunities for self-enrichment and abuses of power by those who control them ostensibly on the nation's behalf, including kickbacks, nepotism, excessive salaries, and favoritism in the awarding of public contracts.

Instead of considering new measures to extend the state's reach into the economy, the Ukrainian government should be thinking about how the state can divest itself of assets it has already acquired in a way that is fair, transparent, and most likely to foster the economic growth Ukraine badly needs.

If one of the few beneficial effects of the war has been to accelerate Ukraine's deoligarchization, one of the emerging risks in its aftermath will be the danger of reoligarchization via privatizations that are opaque and marred by favoritism. Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy must resist the temptation to use patronage to create a business class loyal to him. That would leave Ukraine looking less like an EU member-in-waiting and more like a miniature version of Putin's crony capitalism. There would be no victory in such an outcome.

David Clark was Special Adviser on Europe at the UK Foreign Office 1997-2001 and now works as an independent analyst specializing in foreign policy and European affairs.

***

Весенний экономический прогноз Европейской комиссии для Украины, который был опубликован на прошлой неделе, дал более оптимистичную оценку перспектив страны, чем можно было бы ожидать, учитывая разрушительные последствия полномасштабного вторжения России. Несмотря на сокращение почти на 30% в 2022 году, украинская экономика, по данным Комиссии, «продемонстрировала замечательную устойчивость» под беспрецедентным стрессом, при этом стабилизация в этом году

потенциально проложит путь к восстановлению в 2024 году, в зависимости от условий безопасности.

Кроме того, в докладе четко указано, что судьба Украины в значительной степени остается в ее собственных руках. Даже перед лицом продолжающейся российской агрессии страна может начать восстановление и добиться успехов в достижении цели членства в ЕС при условии, что она готова, наконец, противостоять проблемам внутренних реформ и управления, которые сдерживали Украину с момента обретения независимости.

По прогнозам Комиссии определен ряд конкретных целей реформ, включая снижение значительно повышенной роли государства в экономике, решение эндемической проблемы коррупции, повышение эффективности судебной системы и укрепление возможности обеспечения соблюдения прав собственности. Как знает любой, кто имеет опыт предыдущих реформ в Украине, эти проблемы тесно взаимосвязаны. Организованное незаконное присвоение государственных ресурсов для частной выгоды является результатом государства, которое одновременно слишком широко распространено по своей досягаемости, но слишком институционально слабо, чтобы эффективно осуществлять свои полномочия по регулированию и судебному надзору и в национальных интересах. Успешная программа реформ позволит государству делать меньше, но делать это лучше.

Чтобы привлечь огромные объемы инвестиций, особенно частный капитал, необходимые для начала реконструкции и возвращения экономики на ноги, **Украине нужно будет отойти от мер военной экономики к стратегии роста частного сектора.**

Многочисленные чрезвычайные национализации, которые произошли в прошлом 2022 году, были понятны в то время, когда производство оружия и энергоснабжение были наиболее неотложными приоритетами.

Но, в предстоящих битвах выживание Украины будет определяться как ее экономической мощью, так и ее военным мастерством.

Роль государства уже была превышена до вторжения России, при этом более 3500 государственных предприятий составляли одну десятую продукции Украины и около 18% занятости.

Требования мобилизации войны создали государственный сектор, который в настоящее время намного больше, чем в любом существующем государстве-члене ЕС.

Только в банковском секторе доля государства достигла почти 60%, подавляя конкуренцию до такой степени, что Министерство финансов было вынуждено признать, что в настоящее время нет функционирующего рынка финансовых услуг.

Хотя довоенная цель сокращения доли государства менее чем на четверть остается, украинский парламент в настоящее время обсуждает законопроект, призванный разрешить национализацию еще большего числа банков. Закон предназначен для рассмотрения одного дела, предлагаемой национализации Sens Bank. Тем не менее, он нарисован настолько широко, что критики опасаются, что это даст государству дискреционные полномочия взять на себя практически любой банк, который оно пожелает. Сюда входят не только те банки, которые подверглись официальным государственным санкциям, но и те, которые включены в «список стыда» предприятий, которые продолжают торговать с Россией.

Хотя вполне понятно, что Украина должна пожелать наказать предприятия, которые не смогли разорвать свои связи с Россией, удовлетворение от ареста их активов может дорого обходиться, если доверие к рынку будет подорвано ослаблением прав собственности. Некоторые эксперты по правовым вопросам также задавались вопросом, соответствуют ли эти широко распространенные полномочия Конституции Украины, и утверждают, что только Национальный банк Украины уполномочен одобрять национализацию банка в случаях несостоятельности. По словам законных наблюдателей, национализация, продвигаемая правительством по политическим причинам, вероятно, будет успешно оспорена в судах.

Дополнительное соображение заключается в том, что любое усиление контроля государства над экономикой, вероятно, вызовет озабоченность по поводу коррупции, которая остается одним из основных препятствий на пути к вступлению в ЕС. Границы между политической и экономической властью, которые слишком часто остаются размытыми в характерно постсоветском стиле, должны быть гораздо более четко определены. Как показали многочисленные скандалы, контролируемые государством банки и предприятия создают огромные возможности для самообогащения и злоупотребления властью теми, кто контролирует их якобы от имени страны, включая откаты, кумовство, чрезмерную заработную плату и фаворитизм при заключении государственных контрактов.

Вместо того, чтобы рассматривать новые меры по расширению охвата государства в экономике, украинское правительство должно подумать о том, как государство может отказаться от активов, которые оно уже приобрело, таким образом, чтобы это было справедливым, прозрачным

и, скорее всего, способствовало экономическому росту, в котором остро нуждается Украина.

Если одним из немногих благотворных последствий войны (могло...) было:

1) — ускорение деолигархизации Украины,

одним из возникающих рисков после нее будет

2) — опасность «реолигархизации» через непрозрачные и омраченные фаворитизмом приватизации.

Президент Украины Владимир Зеленский должен противостоять искушению

— использовать патронаж для создания лояльного ему бизнес-класса.

Это сделало бы Украину похожей не на члена ЕС в ожидании, а скорее на миниатюрную версию кланового капитализма Путина.

В таком результате не было бы победы.

***

Дэвид Кларк был специальным советником по Европе в Министерстве иностранных дел Великобритании в 1997-2001 годах и в настоящее время работает независимым аналитиком, специализирующимся на внешней политике и европейских делах.

***